
Farmakoepi-Nyt

Marts

Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi's nyhedsbrev

1998

No. 7

MEDDELELSER FRA BESTYRELSEN

Formandens beretning 1996/973

Referat af generalforsamlingen.....4

Regnskab for 1997.....5

MILJØ

Center for Helsetjenesteforskning
og Socialpolitik.....6

ORIENTERING

Valg til EURO DURGs Executive Committee
af Anna Birna Almarsdóttir7

Farmakoepidemiologen på nettet
af Morten Andersen7

Interessante artikler.....10

MØDER OG KURSER

Danmark og udlandet 10

HUSK ÅRSMØDE
den 12. november 1998
kl. 10.00-16.00 i København

(se vedlagte annonce til opslagstavlen)

Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi

Farmakoepidemiologi er en relativt ny gren af epidemiologien. Som navnet antyder, drejer det sig om anvendelse af epidemiologiske principper på lægemiddelrelaterede problemstillinger. Deskriptive undersøgelser af lægemiddelforbrug, kvalitative undersøgelser af holdninger til brug af medicin, farmakøkonomiske vurderinger, og analytiske epidemio-logiske studier af lægemiddelvirkninger omfat-tes alle af farmakoepidemiologi og illustrerer dens bredde.

Formålet med Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi er at fremme udviklingen af denne disciplin i Danmark. Selskabet er åbent for alle, som interesserer sig for farmakoepidemiologi inden for sundhedssektoren, de akademiske institutioner og industrien.

Selskabet afholder mindst ét årligt videnskabeligt møde, udgiver desuden et nyhedsbrev og samarbejder med tilsvarende udenlandske og internationale organisationer.

Vedtægter og indmeldelsesblanket kan rekvireres ved henvendelse til selskabets sekretariat; adresse ses på forsiden af Nyhedsbrevet. Årskontingentet er 200 kr.

Bestyrelsen består p.t. af 1. reservelæge, dr.med. *Jesper Hallas*, Medicinsk afd. C, Odense Universitetshospital (formand); adjunkt, cand.med., ph.d. *Morten Andersen*, Afdeling for Klinisk Farmakologi, Odense Universitet (sekretær); cand.pharm., ph.d. *Anna Almarsdóttir*, Institut for Samfundsfarmaci, Danmarks Farmaceutiske Højskole; cand.med. *Flemming Hald Steffensen*, Center for Epidemiologisk Grundforskning, Århus Universitet og cand.polit. *Finn Ziegler*, Glaxo Wellcome.

Selskabets revisor er afdelingschef, cand.oecon. *Kjeld Christensen*, Astra Danmark A/S og revisorsuppleant er kursusreservelæge, ph.d. *Jens-Ulrik Rosholm*, Afdeling Y, Odense Universitetshospital.

Redaktion: *Flemming Hald Steffensen*.

Materiale, som ønskes optaget i nyhedsbrevet bedes sendt til adressen på forsiden. Indsendere opfordres til at medsende en diskette i Microsoft Word- eller WordPerfect-format.

Nye medlemmer

Bestyrelsen byder nedenstående nye medlemmer velkomne:

Peter Bystrup
Gurli Heebøll-Nielsen
Helle Johansen
Charlotte Olesen
Inger Olsen
Lise Sønnersgaard

Farmakoepi-Nyt

Vi vil her benytte lejligheden til at efterlyse indlæg fra medlemmerne. Hidtil har alle indlæg i nyhedsbrevet været forfattet af bestyrelsesmedlemmer eller personer med tæt relation hertil. Vi vil for eksempel gerne besvare faglige spørgsmål og formidle kontakter mellem medlemmer med nært beslægtede interesser. Kritik og forslag modtages også gerne.

Jesper Hallas

MEDDELELSER FRA BESTYRELSEN

FORMANDENS BERETNING 1996/97

Bestyrelsens sammensætning

Bestyrelsen fik 3 nye medlemmer uden kampvalg ved generalforsamlingen i 1996, Anna Almarsdóttir, Flemming Hald Steffensen og Finn Ziegler. Vi konstituerede os som følger: Jesper Hallas som formand, David Gaist som sekretær, Finn Ziegler som kasserer og Anna Almarsdóttir som fast redaktør. David har ønsket at træde ud af bestyrelsen efter 3 år og skal takkes for et stort, godt og engageret arbejde. Jeg selv stiller op igen. Da der er to ledige pladser og tre interesserede er der kampvalg.

Nyhedsbrev

Siden sidst har vi udgivet to nyhedsbreve, med Anna Almarsdóttir og Jesper Hallas som redaktører. Vi har forsat linien med orientering om kursus-, kongres-, og mødeaktivitet, forskningsmiljøer, boganmeldelser og bibliografier. Igen i år er nyhedsbrevene stort set skrevet af bestyrelsen, suppleret med enkelte inviterede indlæg. Vi vil forsat meget gerne have indlæg fra medlemmer og meget gerne nogle tilbagemeldinger om nyhedsbrevets form og indhold.

Medlemmernes sammensætning

Vi har 85 medlemmer i år mod 84 sidste år. En statistik over fordelingen af medlemmer på baggrund og institutionel tilknytning viser, at selskabet stadig er domineret af personer med farmaceutisk og medicinsk baggrund, som tilsammen udgør godt 2/3.

Mht. affiliationerne ser det ud til at undervisning og forskning efterhånden er blevet et mindretal, knap 1/4 af medlemmerne. Igen i år ser vi stor tilslutning blandt personer med tilknytning til andre offentlige institutioner end forsknings-, undervisnings-, eller sygemiljø. Det er i det væsentlige personer fra Lægemiddelstyrelsen og fra sygesikringer.

Vi har 3 udenlandske medlemmer, en fra Sverige og to fra Island.

Faglig aktivitet

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at det har været nødvendigt at drive opsøgende virksomhed for at mønstre dagens program. Vurderet ud fra udbuddet, er det klart nok ikke

fordi der mangler spændende og kvalificeret aktivitet i Danmark, men måske fordi der mangler opmærksomhed om selskabet. Jeg må derfor opfordre alle til at gøre opmærksom på selskabet som et muligt forum for farmakoepidemiologisk diskussion. Det har også en vis betydning for om vi skal forsøge at lave særskilte møder mellem årsmøderne.

Internationale relationer

Vi vedtog sidste år at indmelde os i EURO-DURG og i ISPE som national chapter. Vi har valgt at uddybe dette i særskilte punkter på dagsordenen.

Planer

Vi vil, som vi er forpligtet til via vore vedtægter, fortsætte med at holde årlige møder med fagligt, videnskabeligt indhold. Vi har igen i år valgt den samme formel som tidligere, to featureindlæg, suppleret med frie foredrag, efterfulgt af generalforsamling. Center for Klinisk Farmakologi i Odense (CeKFO) har fået tilknyttet canadieren og epidemiologen Malcolm Maclure som gæsteproffesor, en stor teoretisk kapacitet inden for epidemiologisk studiedesign og inden for interventionsforskning. Vi vil benytte lejligheden af hans næste besøg i Odense til at lave et møde om nogle af disse emner.

Sekretariat

Igen i år har sekretariatsfunktionen været varetaget med bravur af korrespondent Henrik Horneberg, Afdeling for Klinisk Farmakologi. Stor tak til Henrik.

**REFERAT AF GENERALFORSAMLING
I DANSK SELSKAB FOR FARMAKO-
EPIDEMIOLOGI DEN 13. NOVEMBER
1997****Punkt 1**

Som dirigent og referent valgtes henholdsvis David Gaist og Claus Aalykke.

Punkt 2, Formandens beretning

Der henvises til særskilt indlæg i nyhedsbrevet.

Punkt 3 og 4

Ingen udvalgsberetninger eller indkomne forslag.

Punkt 5, Regnskab og kontingentsættelse

Kontingentet forbliver uændret 200 kr. årligt. Foreningens økonomi er sund. Formuen er 26.000 kr. Se regnskabet på næste side.

Punkt 6, Valg til bestyrelsen

Der var kampvalg til de to ledige pladser, idet Jesper Hallas, Morten Andersen og Bente Overgaard Larsen stillede op til bestyrelsen. Der måtte afgives 2 stemmer per person. Jesper Hallas fik 16 stemmer, Morten fik 10 stemmer mens Bente Overgaard Larsen fik 8 stemmer, hvilket betød de to førstnævnte blev valgt til bestyrelsen.

Punkt 7, Indmeldelse i ISPE

For at fremme selskabets internationale forbindelser har bestyrelsen valgt at søge om medlemskab i ISPE. Selve medlemskabet er gratis. DSFE forpligter sig bl.a. til efterfølgende ikke at afholde møder når ISPE har arrangementer.

Punkt 8, EURO DURG

Repræsentanter i denne organisation skal vælges til næste efterår. Den nuværende repræsentant Ebba Holme Hansen havde skriftligt meddelt, at hun var villig til at genopstille til denne post. Generalforsamlingen gav den nye bestyrelse mandat til at støtte Ebba og eventuelle andre kandidater til bestyrelsen af EURO DURG.

Punkt 9, Revision af love

De indkomne forslag om ændringer i § 6 og 7 blev vedtaget.

Punkt 10, Eventuelt

Det blev foreslået, at generalforsamlingen fremover placeres tidligere i årsmødeprogrammet for at bedre fremmødet. Der var almindelig tilslutning til dette forslag.

Claus Aalykke

Afd. for Klinisk Farmakologi
Odense Universitet

Regnskab for 1997

Medlemstal per 01.01.97: 83

Medlemstal per 31.12.97: 91

Indtægter:

Kontingenter 17.600,00 kr.

Deltagergebyrer, årsmøde 1.850,00 kr.

Renter, giro- og checkkonto..... 48,40 kr.

Indtægter i alt 19.498,40 kr.

Udgifter:

Årsmøde 6.807,25 kr.

Bestyrelsesmøder 3.165,00 kr.

EURO-DURG, kontingent 5.951,20 kr.

Gebyrer 495,00 kr.

Udgifter i alt 16.418,45 kr.

Årets resultat 3.079,95 kr.

AKTIVER

Girokontosaldo per 31.12.97 21.852,93 kr.

Checkkontosaldo per 31.12.97 8.024,13 kr.

Aktiver i alt per 31.12.97 **29.877,06 kr.**

PASSIVER

Egenkapital per 01.01.97 26.777,11 kr.

+ resultat 1997 3.079,95 kr.

Egenkapital per 31.12.97 29.857,06 kr.

Skyldige omkostninger 20,00 kr.

Passiver i alt per 31.12.97 **29.877,06 kr.**

Regnskabet blev godkendt på generalforsamlingen den 13. november 1997.

MILJØ**CENTER FOR HELSETJENESTE-FORSKNING OG SOCIALPOLITIK**

Center for Helsetjenesteforskning og Socialpolitik (CHS) blev etableret i 1991 på Odense Universitet som et tværvideenskabeligt center under det sundhedsvidenskabelige og samfundsvidenskabelige fakultet. Der er ansat 7 seniorforskere og 12 juniorforskere med forskellige uddannelser bag sig: Økonomi, statistik, demografi og medicin. Centeret udbyder undervisning på kandidat- og ph.d.-niveau og har for nylig engageret sig i de nyetablerede master-uddannelser, såsom Master of Public Health og Master of Public Management.

På CHS forskes inden for områderne demografi og aldring samt medicinsk teknologivurdering (MTV). Der undervises og forskes i MTV med særligt fokus på den sundhedsøkonomiske del af en medicinsk teknologivurdering. Her kan forskningen opdeles i to hovedområder: 1) *MTV og økonomisk evaluering*, samt 2) *økonomisk sundhedstjenesteforskning*.

Under den første af disse overskrifter, MTV og økonomisk evaluering, hører emner som teori og empiri inden for MTV i andre vestlige lande, diffusionsstudier af udvalgte teknologier (f.eks. laparoskopi), retningslinier for økonomisk evaluering, anvendt økonomisk evaluering og metodeudvikling til estimation af omkostninger og benefits. Eksempler på anvendt økonomisk evaluering er: Cost effectiveness analyse af screening for tyktarmskræft, brystkræft og livmoderhalskræft, samt en ny diagnostisk test for tyktarmskræft. Yderligere kan nævnes cost-benefit analyse af forebyggelse af ulykker, anæstesi ved hofteoperationer, samt omkostningsanalyse af interferonbehandling af hepatitis C, ryglidelser, demens, mammografiscreening og trafikulykker. CHS er derudover ansvarlig for den økonomiske analyse i flere iværksatte MTV-projekter finansieret af Institut for MTV, f.eks. MTV af behandling af cholelithiasis og en nordisk multicenter-MTV af en ny behandlingsmetode for nyresten.

Den mere teoretiske forskning fokuserer, blandt meget andet, på udvikling af metoder til bestemmelse af direkte omkostninger, måling af indirekte omkostninger

(friktionsomkostning-metoden versus human kapital-metoden), betalingsvilje, design og modellering, præferenceafdækning og diskonteringsproblematikken.

Inden for det andet hovedområde, økonomisk sundhedstjeneste-forskning, studeres organisation og finansiering af sundhedssektoren, økonometriske modeller, der simulerer produktion af forventet levetid, analyser af præferencer og holdninger for sundhedsydelse i den generelle befolkning, økonometriske modeller for tidlig varsling af kommende teknologier, lighed i levering af sundhedsydelse, samt aldringsøkonomi.

Som det fremgår af ovenstående, beskæftiger CHS sig ikke eksplicit med farmakoøkonomi, men har alligevel noget at tilbyde i form af teoretisk og praktisk hjælp til udarbejdelse af farmakoøkonomiske evalueringer. I princippet afviger en farmakoøkonomisk evaluering ikke metodemæssigt fra økonomiske evalueringer af nye teknologier, primær forebyggelse m.v. For en gennemgang af de metodemæssige aspekter kan læseren henvises til: Alban et al. The Danish approach to standards for economic evaluation methodologies. *Pharmacoeconomics* 1997;12:627-636. Her diskuteres blandt andet, hvorledes valg af relevante omkostninger og benefits foretages, hvilken tidshorisont man skal vælge for den økonomiske evaluering, samt design og datagrundlag. Herudover, hvorledes omkostninger og resultatmål kvantiteres, samt nødvendigheden af at diskontere omkostninger og effekter, og vigtigheden af en sensitivitetsanalyse.

CHS kan kontaktes af personer, der sidder inde med en specifik problemstilling, og som gerne vil have hjælp til design og udførelse af økonomiske evalueringer. Hjælp gives i det omfang problemstillingen synes relevant og mandskab haves.

Interesserede kan kontakte:

Dorte Gyrd-Hansen

Center for Helsetjenesteforskning og Socialpolitik

Odense Universitet
Winsløwparken 17,1.
5000 Odense C

Tlf.: 65 57 30 32

Fax: 65 90 69 38

ORIENTERING

VALG TIL EURO DURGs EXECUTIVE COMMITTEE

Der skal vælges en ny bestyrelse i EURO DURG. Dette sker ifølge lovene med 2 års mellemrum. Hvert bestyrelsesmedlem kan sidde i Executive Committee i højst 4 år. Deadline for at udnævne kandidater til denne bestyrelse er den 5. maj 1998. Selve valget sker ved EURO DURG-mødet i Berlin den 15.-16. august 1998. Her er nogle informationer om, hvordan bestyrelsesmedlemmerne vælges i EURO DURG.

1. Det første vigtige punkt er princippet "one country - one vote". Dette betyder at DSFE, som repræsenterer Danmark, stemmer som én person. Vores landsdækkende organisation skal derfor enten vælge en valgrepræsentant som stemmer på de 11 kandidater til executive committee som han/hun synes bedst om; eller, som mere demokratisk, kan bestyrelsen vælge de kandidater som valgrepræsentanten skal stemme på. Den sidste mest demokratiske er så at sende en stemmeseddel rundt til alle DSFEs medlemmer.
2. Det andet væsentlige punkt er, at der kun må indvælges én kandidat fra hvert medlemsland. Dette indebærer, at hvis der opstiller to eller flere kandidater fra f.eks. Danmark, må kun én af dem sidde i bestyrelsen. Dvs. selv om alle danskerne bliver valgt ind, skal kun den med det højeste antal stemmer ind i bestyrelsen. Det ser ud til at være en rigtig dårlig ide for det samme land at stille op med flere end én kandidat, da de fleste lande nok vil prøve at stemme på mange forskellige nationaliteter for at få en bredde i Executive Committee.
3. Jeg kan oplyse, at professor Ebba Holme Hansen trækker sig fra Executive Committee pga. andre arbejdsopgaver og vores nyeste medlem af bestyrelsen, adjunkt Morten Andersen, er interesseret i

at stille op til valget. Det er vigtigt, at DSFEs medlemmer enes om en kandidat fra Danmark som anført under punkt 2. DSFEs bestyrelse vil drøfte disse punkter ved vores næste møde i april. Medlemmerne er velkomne til at kontakte mig indtil den 16. april med deres meninger om emnet.

Med venlig hilsen

Anna Birna Almarsdóttir

DSFEs Scientific Secretary for EURO DURG

FARMAKOEPIDEMIOLOGEN PÅ NETTET

I det følgende vil jeg tage læseren med på en *guided tour* til steder på World Wide Web (nettet), der har farmakoepidemiologisk interesse. Der er blot tale om en fortegnelse over destinationer med en ledsagende kort beskrivelse. En forudsætning for rigtig at kunne tage med på turen er, at man allerede er i besiddelse af en forbindelse til nettet – ellers svarer det lidt til at læse en rejsebrochure uden billeder. Netadresserne er angivet i parentes, idet "http://", som de begynder med, dog er udeladt. Man kan indtaste adressen direkte i netbrowserens adressefelt. Mange af adresserne er angivet præcist til det enkelte HTML-dokument, og vil ikke kunne findes, hvis navnet på dette bliver ændret. Ved anvendelse af den første del af netadressen før angivelsen af de enkelte biblioteker, dvs. før første "/", vil man dog ofte kunne finde en hjemmeside, hvorfra man kan klikke sig videre.

Søgning af information

Det kan være vanskeligt at finde den relevante information på nettet. De såkaldte søgemaskiner, der indsamler og indekserer nøgleord fra tilgængelige netdokumenter over hele verden, kan anvendes til at finde bestemte emner. Søger man på ordet "pharmacoepidemiology" på de almindelige søgemaskiner får man følgende resultat (antal hits angivet i parentes): EuroSeek (232), Lycos (205), Excite (392), InfoSeek (501) og AltaVista (1387). I et forsøg på at finde beskrivelser af internationale kurser inden for farmakoepidemiologi anvendte jeg søgeordene "pharmacoepidemiology course" på søgemaskinen AltaVista (www.altavista.com).

[digital.com](#)) og fik 94,653 hits. Problemet er her, at der søges på begge ordene separat. Det er muligt at udføre mere præcise søgninger med AltaVistas avancerede søgefunktion, idet man kan angive specifikke kriterier med operatorerne AND, OR, NEAR og NOT. Søgningen "pharmacoepidemiology AND course" gav således et mere overskueligt resultat med 341 hits, der yderligere kan indsnævres med "pharmacoepidemiology NEAR course" til 39. Man kan yderligere begrænse søgningerne til kun at omfatte websider opdateret efter en vis dato og rangordne søgeresultaterne.

AltaVista kan anbefales, men selv med mere præcise søgekriterier kommer man ud for, at der er mange irrelevante henvisninger, dubletter, henvisninger til for længst afholdte møder, etc. Hvis det er sidste års kursus, der er beskrevet, og man (foreløbig) er henvist til at rekvirere den trykte brochure med oplysninger om det aktuelle kursus, så udfylder nettet ikke sin funktion. Mange steder møder man betegnelser som "under construction", dvs. websiden er under udarbejdelse. Således anføres der på det svenske farmakoepidemiologiske netværk NEPI's hjemmeside (www.uni-x.se/~nepi): "Lists of ongoing projects and of publications will be placed here shortly". Det viser selvfølgelig den gode vilje, men irritationen melder sig, hvis man vender tilbage efter flere uger, og intet er sket. En søgning på "EURO DURG" giver skuffende en række henvisninger til websider med beskrivelse af det første møde i Budapest i juni 1996 (www.medfarm.unito.it/pharmaco/events/eurodurg.html).

Selvfølgelig er der også en række andre informationer på siderne, men de er ikke opdaterede. Det kniber således også med at rydde op på nettet. På websiden for DURG-España's møde i juni 1997 er der som særlig attraktion en flot afbildning af Tenerife fra luften ved siden af en henvisning til turistinformationer (filemon.csi.ull.es/medicina/durg-e/tenerife.htm). Det er altid rart at være godt forberedt, før man deltager i en konference.

En anden måde, hvorpå man kan orientere sig på nettet, er at tage udgangspunkt i en webside med en samling af allerede strukturerede henvisninger. The Drugs and Devices Information Line (DDIL) ved Harvard School of Public Health (www.hsph.harvard.edu/Organizations/

[DDIL/ddilhpge.html](#)) har på hjemmesiden henvisninger til "Pharmacoepidemiology links", hvorfra man kan komme videre til bl.a. ISPE (www.pharmacoepi.org), CEIFE (Centro Español de Investigación Farmacoepidemiologica, www.ceife.es) FDA (www.fda.gov), og European Agency for the Evaluation of Medicinal Products (www.eudra.org/emea/emea.html). Fra CEIFE's hjemmeside er henvisninger til en række andre institutioner, videnskabelige tidsskrifter etc. Centro Regionale di Valutazione e Informazione sui Farmaci ved Bolognas universitet (biocfarm.unibo.it/crevif) har under "Siti connessi e collegati" også en række henvisninger. Vores hjemlige sundhedsministerium har under "Sundhed på nettet" (www.sum.dk/sundnet.htm) forbindelser til en række danske institutioner og foreninger. Systematiske, emneopdelte oversigter over nettet kan findes på Yahoo!, således også inden for epidemiologi (www.yahoo.com/health/medicine/epidemiology). Den mest omfattende oversigt inden for epidemiologi, som jeg har kunnet finde, stammer imidlertid fra Department of Epidemiology and Biostatistics, University of California San Francisco (www.epibiostat.ucsf.edu/epidem/epidem.html).

Forskningsinstitutioner

Universiteter og andre forskningsinstitutioner lægger ofte både beskrivelser af deres forskningsprogrammer og publikationslister på nettet. Således er der på hjemmesiderne for DDIL, CEIFE (ovenfor omtalt), Epidemiological Resources Inc. (www.epidemiology.com), Saska-tchewan Health (www.gov.sk.ca/health/research) og Department of Pharmacoepidemiology & Pharmacotherapy ved Utrechts universitet (www.far.ruu.nl/onderzk/chronic/home.html) henvisninger til farmakoepidemiologiske publikationer. Flere steder er der også tilgængelige abstracts. Disse oplysninger giver et godt indtryk af stedernes forskningsprofil og kan give et fingerpeg om, hvor det kan være nyttigt at etablere internationale kontakter. Der er efterhånden også mange biografiske oplysninger tilgængelige på nettet. Stilen er forskellig – der ses både korte, overskuelige oversigter (eksempelvis A. M. Walker, www.hsph).

harvard.edu/facres/wlkr.html og E. H. Hansen, www.dfh.dk/dfh/perinf/ehh/pi.htm) og meget udførlige CV'er (R.H. Vander Stichele, allserv.rug.ac.be/~rvdstich/welcome.html – 9 sider udskrevet).

Litteratursøgning

MedWeb (www.gen.emory.edu/MEDWEB) har en systematisk liste over elektroniske publikationer. De store lægevidenskabelige tidsskrifter er på nettet: BMJ (www.bmj.com), The Lancet (www.thelancet.com), New England Journal of Medicine (www.nejm.org) og JAMA (www.ama-assn.org/public/journals/jama). Der er indholdsfortegnelse, abstracts og for udvalgte artikler en fuld tekstversion. Jeg synes imidlertid ikke, at disse elektroniske versioner helt kan erstatte almindelig tidsskriftcirkulation, men det er måske et spørgsmål om tilvæning. Egentlig litteratursøgning er nu også tilgængelig på nettet via PubMed (www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed), hvorfra man har adgang til en opdateret udgave af MEDLINE, endda med mulighed for at udskrive eller downloade abstracts. Har man – som f.eks. ved Odense Universitetshospitals Videncenter – mulighed for at bestille artikler via en webside, kan det næsten ikke gøres lettere. Artiklerne kommer dog stadig som en almindelig fotokopi og ikke på elektronisk form. Af andre nyttige dokumenter, der kan hentes direkte på nettet, kan nævnes guidelines for Good Epidemiology Practice via DDIL's hjemmeside (se ovenfor).

Bøger og software

For dem, der ikke kan nøjes med at bestille bøger i den lokale boghandel (såsom www.universitetsbogladen.dk), men absolut skal have den seneste udgave af en af de internationale lærebøger eller standardværker hjem hurtigst muligt, kan netadgangen til verdens største boghandel anbefales (www.amazon.com). En søgning på "pharmacoepidemiology" giver her 9 titler. Går man videre til de enkelte bøger kan man med knappen "Add it to your shopping cart" fylde sin virtuelle indkøbsvogn op, før man til sidst afregner og angiver nummeret på sit credit card.

Det er også muligt at hente prøveversioner af software hjem fra nettet. For farmakoepidemiologer kunne det f.eks. dreje sig om statistikprogrammerne STATA og

JMP, der kan downloades fra forlaget Duxbury (www.duxbury.com/demos.htm). Firmaet der producerer STATA (www.stata.com) udnytter nettet på en meget effektiv måde, idet man kan downloade både opdaterede programversioner og diverse ekstraprogrammer, der udsendes 6 gange årligt. Ønsker man egentlig skriftlig dokumentation kræver det dog et abonnement på Stata Technical Bulletin, der udsendes samtidig. Der afholdes regelmæssigt såkaldte NetCourses i såvel programmets basale funktioner som avanceret programmering. Efter tilmelding får man adgang til kursusmateriale og opgaver, der udsendes som ugentlige lektioner via nettet. Den følgende uge er der mulighed for spørgsmål til læreren og diskussioner med de øvrige kursusedtagere, før opgaveløsningerne præsenteres. På mailing-listen Statalist (om tilmelding se under "User Support"), kan man stille spørgsmål om programmet og få kvalificerede svar med e-post inden for få dage fra de andre abonnenter på listen. Der kommer dog mange spørgsmål og svar daglig, og ens elektroniske postkasse bliver hurtigt fyldt op, hvis ikke man løbende får gemt eller slettet dem, evt. ved at indstille e-post-programmet til automatisk at udføre opgaven. Der er via STATA's hjemmeside henvisninger til hjælpedokumenter (såkaldte FAQs – Frequently Asked Questions) samt links til alle de andre store statistik-softwarefirmaer.

End of the guided tour

Tilbage til epidemiologikurserne. Det viste sig nødvendigt først at finde de institutioner, som jeg i forvejen vidste stod for kurserne. Henvisningen til European Educational Programme in Epidemiology's Firenze-kursus blev fundet via International Agency for Research on Cancer (www.iarc.fr/education/saracci.htm), New England Epidemiology Summer Programme via Epidemiological Resources Inc. (www.epidemiology.com/nee.htm), og de øvrige sommerkurser ved deres respektive universiteter: McGill University (www.epi.mcgill.ca/~web2/spintro.htm), Harvard School of Public Health (www.hsph.harvard.edu/summer/brochure), University of Michigan (www.sph.umich.edu/group/epid/GSS) og Erasmus University Rotterdam (www.eur.nl/fgg/paog/esp).

Nettet er slet ikke struktureret nok til at man kan få en systematisk adgang til egentlige

videnskabelige informationer med de almindelige søgninger. Den direkte forbindelse til MEDLINE, adgangen til de store videnskabelige tidsskrifter og muligheden for litteraturbestilling via nettet er imidlertid særdeles bekvemme redskaber i dagligdagen. Informationerne om videnskabelige konferencer, de forskellige forskningsinstitutioner, foreninger og dertil knyttede personer er værdifulde, hvis man vil orientere sig internationalt. Det vil imidlertid fremover kræve endnu flere ressourcer, end der aktuelt anvendes, at opdatere og revidere websiderne, så man ikke drukner i forældede og irrelevante oplysninger. En webside for Dansk Selskab for Farmakoepidemiologi med tilhørende links kunne give en let adgang til vigtige områder af interesse inden for farmakoepidemiologi og drug utilization research.

Har du selv henvisninger til websteder af interesse for selskabets medlemmer, kan du sende dem til m.andersen@winsloew.ou.dk.

Med venlig hilsen

Morten Andersen

INTERESSANTE ARTIKLER

Evans JM, McMahon AD, Murray FE, McDevitt DG, MacDonald TM. Non-steroidal anti-inflammatory drugs are associated with emergency admission to hospital for colitis due to inflammatory bowel disease. *Gut* 1997; 40: 619-22.

Garcia Rodriguez LA, Ruigomez A. Gastric acid, acid-suppressing drugs, and bacterial gastroenteritis: how much of a risk? *Epidemiology* 1997; 8:571-4.

Garcia Rodriguez LA, Cattaruzzi C, Troncon MG, Agostinis L. Risk of hospitalization for upper gastrointestinal tract bleeding associated with ketorolac, other nonsteroidal anti-inflammatory drugs, calcium antagonists, and other antihypertensive drugs. *Arch Intern Med* 1998; 158: 33-9.

Hallas J, Gaist D, Bjerrum L. The waiting-time distribution for prescription drugs. *Epidemiology* 1997; 8: 666-70.

MacDonald TM, Morant SV, Robinson GC, Shield MJ, McGilchrist MM, Murray FE, McDevitt DG. Association of upper gastrointestinal toxicity of non-steroidal anti-inflammatory drugs with continued exposure: cohort study. *BMJ* 1997; 315: 1333-7.

Spitzer WO. The 1995 pill scare revisited: anatomy of a non-epidemic. *Hum Reprod* 1997; 12: 2347-57.

MØDER OG KURSER

Danmark:

International PhD Course: Methodological Perspectives in Health Services Research.

Tid: 1.-7. november 1998.

Sted: Dansk Folkeferies Center, Gilleleje.

Nærmere oplysninger og tilmelding: Kursusleder, professor Ebba Holme Hansen, Danmarks Farmaceutiske Højskole, Institut for Samfundsfarmaci, Universitetsparken 2, 2100 København Ø. Tlf.: 35 37 08 50, fax: 35 37 26 21.

E-mail: ehh@mail.dfh.dk

HUSK! Årsmødet i Selskabet

Tid: 12. november 1998 kl. 10-16.

Sted: Benzon-auditoriet, Danmarks Farmaceutiske Højskole, Universitetsparken 2, 2100 København Ø.

Deadline for abstracts: 1. september 1998.

Tilmelding: Henrik Horneberg, tlf. 6557 3788.

Nærmere oplysninger: Adjunkt Morten Andersen, Afdeling for Klinisk Farmakologi, Odense Universitet. Tlf.: 6557 3791, fax: 65 91 60 89.

E-mail: m.andersen@winsloew.ou.dk

Udlandet:

Health Services Research and Pharmacy Practice Conference

Tid: 15.-16. april 1998.

Sted: The Welsh School of Pharmacy, University of Wales, Cardiff, England.

Nærmere oplysninger: Janette Breidon, The Welsh School of Pharmacy, University of Wales, 8 North Road, Cardiff.

E-mail: WelshCPPE@cardiff.ac.uk

The 5th Conference of Medicines Agencies

Tid: 18.-19. maj 1998.

Sted: Rom, Italien.

Nærmere oplysninger: Lucile de Traverse, IDRAC, a division of IMS International, La Défense "Bergères", 345 av. Georges Clemenceau, TSA 30001, 92882 Nanterre CTC Cedex 09, Frankrig. Tlf. +33 1 41 35 10 92, fax: +33 1 41 35 13 44.

E-mail: [Http://www.pharmaceutics.com](http://www.pharmaceutics.com)

International Symposium on Ethical and Economical Aspects of Pharmacotherapy

Tid: 3.-6. juni 1998.

Sted: Charles University, Hradec Králové, Tjekkiet.

Nærmere oplysninger: Symposium sekretariat: c/o Czech Medical Association, J.E. Purkyne, P.O. Box 88, Sokolska 31, CZ-120 26, Prag 2, Tjekkiet. Tlf.: +420 2 297 271, fax: +420 2 294 610.

E-mail: lon@czechmed.anet.cz

European Educational Programme in Epidemiology. The 11th Residential Summer Course.

Tid: 22. juni – 10. juli 1998.

Sted: Firenze, Italien.

Nærmere oplysninger: EEPE, c/o International Agency for Research on Cancer, 150 cours Albert-Thomas, F-69372 Lyon Cedex 08, Frankrig. Tlf.: +33 472 73 84 85, fax: +33 472 73 86 31.

E-mail: eepe@iarc.fr

14th International Conference on Pharmacoepidemiology (ICPE)

Tid: 16.-19. august 1998.

Sted: Berlin, Tyskland.

Deadline: 16. marts 1998 for abstracts og 20. april 1998 for late-breakers.

Nærmere oplysninger: Dr. Michael A. Lewis, Epidemiology, Pharmacoepidemiology and Systems Research GmbH, Wulffstrasse 8, D-12165 Berlin, Tyskland. Tlf.: +49 30 793 5532, fax: +49 30 793 5132. Homepage: <http://www.kumc.edu/ispe/>

E-mail: 101672.2552@compuserve.com

The 10th International Social Pharmacy Workshop

Tid: 26.-28. august 1998.

Sted: Leuven, Belgien.

Nærmere oplysninger: Lies Leemans, Division of Drug and Patient Information. Faculty of Pharmaceutical Sciences, Van Evenstraat 4, B-3000 Leuven, Belgien. Tlf.: +32 16 32 34 15, fax: +32 16 32 34 14.

E-mail: lies.leemans@farm.kuleuven.ac.be

**Fourth European Congress of
Pharmaceutical Sciences**

Tid: 11.-13. september 1998.

Sted: Milano Universitet, Italien.

Nærmere oplysninger: Organizing secretariat:
EUFEPS '98, Fondazione Giovanni Lorenzini,
Medical Science Foundation, Via Appiani 7,
20121 Milano. Tlf.: +39 2 29006267, fax: +39
2 29007018.

E-mail: lorenzfo@icil64.cilea.it

**European Society of Clinical Pharmacy
(E.S.C.P.) 27th Annual Symposium**

Tid: 26.-28. oktober 1998.

Sted: Jerusalem, Israel.

Deadline for papers: 1. maj 1998.

Nærmere oplysninger: Symposium secretariat:
ESCP 27th Annual Symposium, P.O. Box
29041, Tel Aviv 61290, Israel. Tlf.: +972 3
5175150, fax: +972 3 5175155.

E-mail: trgt@netvision.net.il
